

JORDFRUGTBARHED SOM BILLEDE PÅ MENNESKELIG SUNDHED

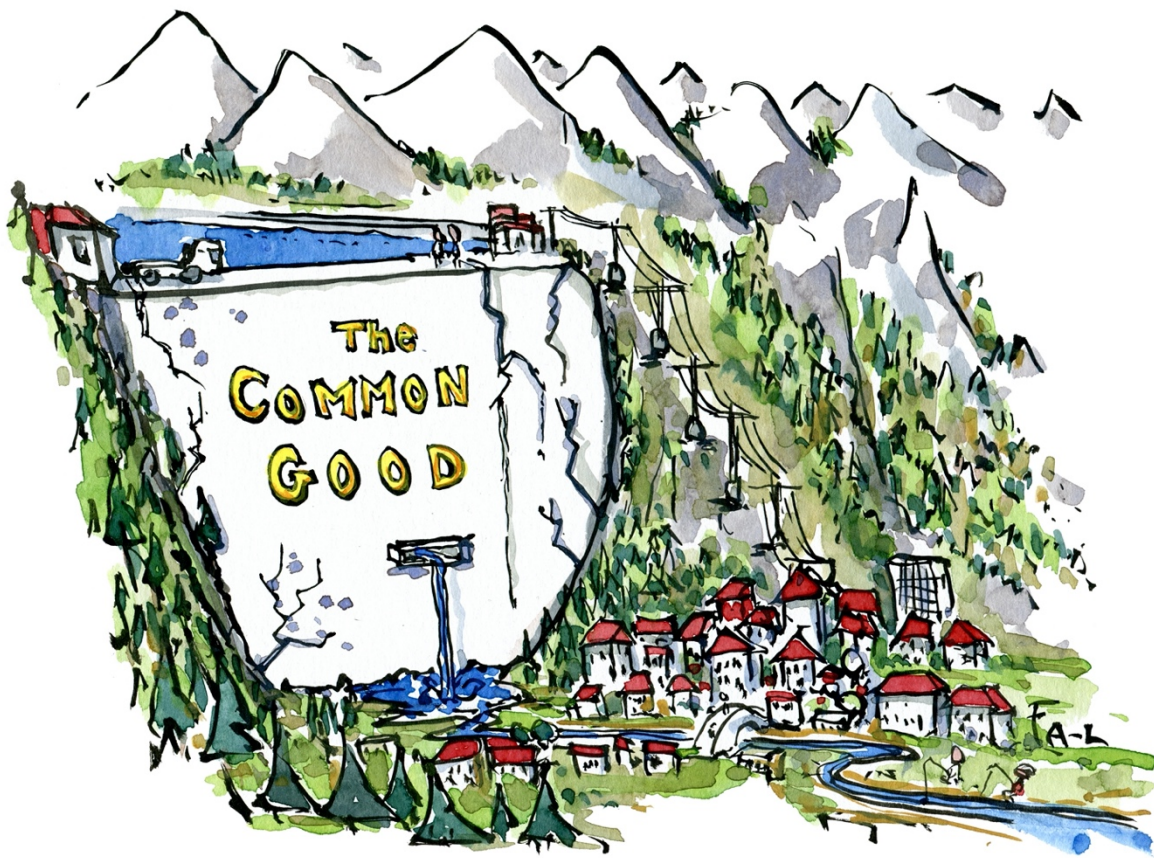
Af Mette Kold

Alting og alle er forbundet

Det er november 2020. Det er et 2020, der viser os, at verden er ét, alting og alle hænger bogstavelig talt sammen. Det viser corona os. En virus, der på ingen tid spredte sig udover hele kloden. Kigger vi blot en stund op i himlen, så ved vi, at sandpartikler fra Sahara på ganske kort tid kan flyve verden rundt med vindene. En askesky fra en vulkan når også på kort tid hele verden rundt. Sådan er det også med mikroplast – og alt andet, der sendes ud i cirkulation. Og kigger vi ned i jorden, så ved vi, at vand har cirkuleret i mange millioner år. Det vand, vi drikker, er i princippet ikke nyt, overhovedet – og miraklet at det er friskt og rent – er i virkeligheden ja, dybt forunderligt og grund til at være taknemmelig for.

Udfordringerne visualiseret fra fire perspektiver

Jordens ressourcer er begrænsede, det har vi vidst længe. Udnyttelsen af ressourcerne og et ensidigt fokus på økonomi og økonomisk vækst skævvrider at leve i balance med jorden, dyrene, planterne og hinanden. Der kan bruges mange ord på det, men jeg vil for nu lade Ahlefeldts smukke tegninger beskrive det på fire forskellige måder:

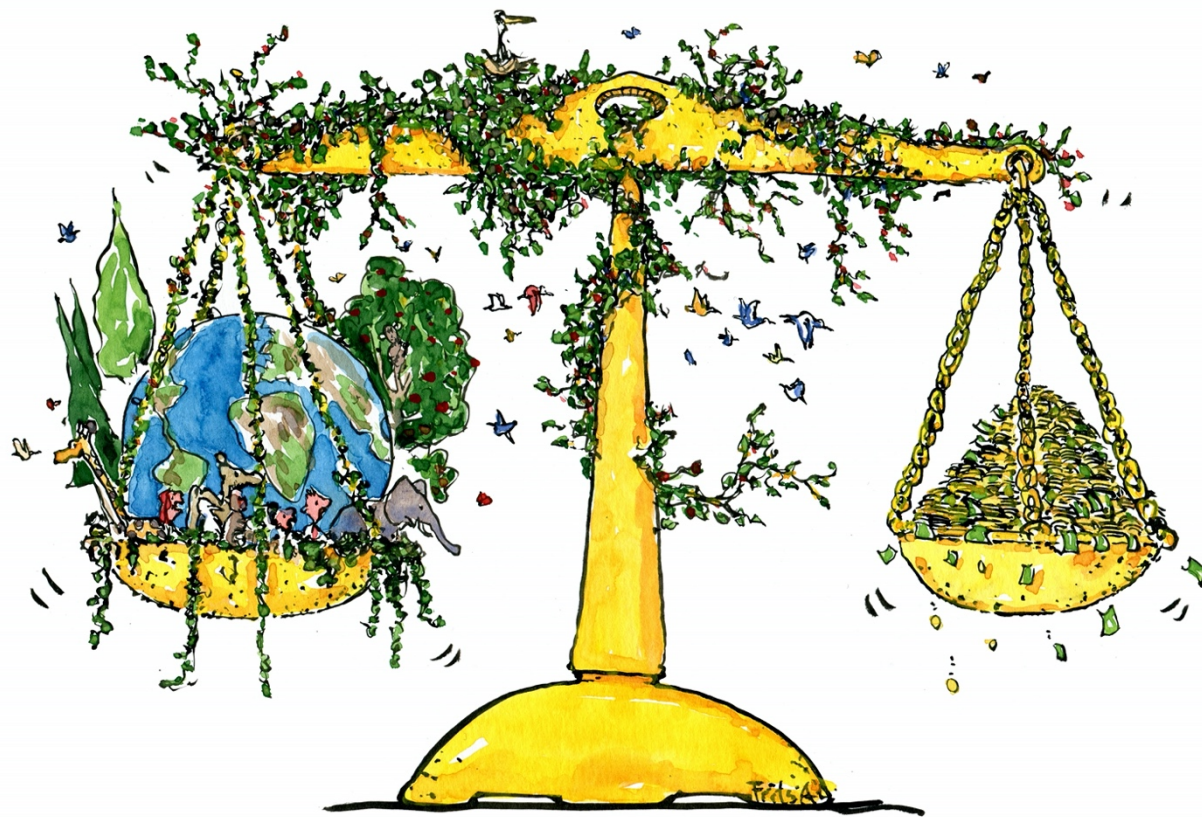

By Frits Ahlefeldt

By Frits Ahlefeldt

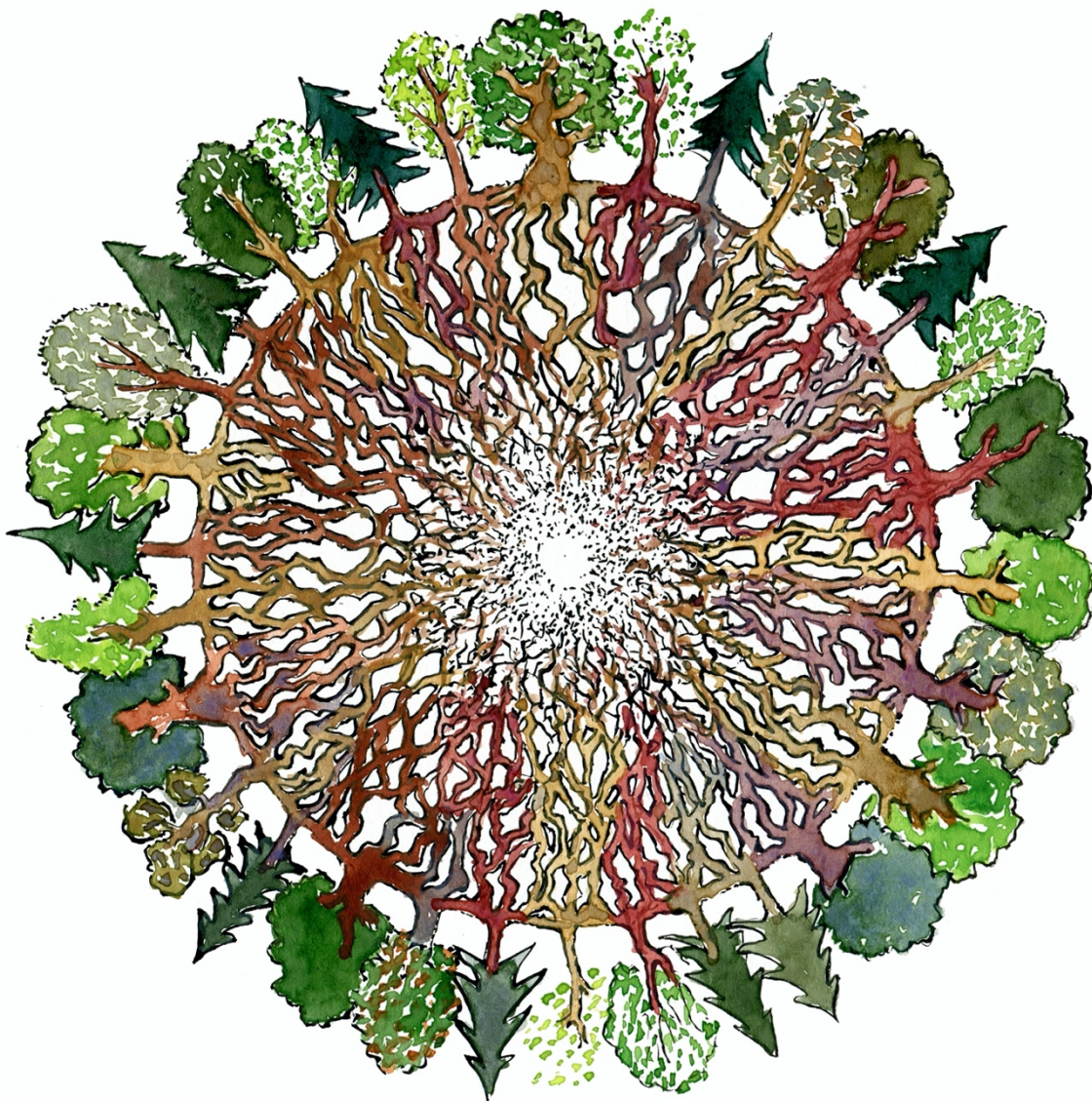
En levende og frugtbar jord

Jorden, jeg står på, kan være enten død eller frugtbar. Jeg ikke biolog, og vil afholde mig fra at udtale mig som om jeg var, men jeg har dog studeret permakultur og dyrket egen mad i så mange år, at jeg godt tør sige lidt om jordfrugtbarhed, med hjælp fra en ord-virtuos fagmand. Den tyske skovfoged Peter Wohlleben har skrevet den fantastiske bog 'Træernes hemmelige liv', hvor han gør kompleks biologi forståelig for menigmand. Han skriver bl.a., *'Det er åbenbart almindeligt, at træerne udveksler næringsstoffer og hjælper naboer i nød, og ud fra denne viden har man kunnet fastslå, at skove er en slags superorganismer efter samme princip som en myretue'* (side 10).

Han fortsætter: *'Men hvorfor er træer i så høj grad sociale væsener, hvorfor deler de deres næring med artsfæller, så de dermed opflasker deres konkurrenter? Forklaringen er den samme som ved menneskelige fællesskaber: Når man står sammen, er man stærkere... Hvis det skal lykkes, må fællesskabet for enhver pris opretholdes. Hvis alle enkelttræer kun sørgede for sig selv, ville nogle af dem aldrig nå at blive gamle. Hvert træ betyder altså noget for fællesskabet og har fortjent at blive holdt opretstående så længe som muligt. Derfor støtter man ligefrem syge eksemplarer og forsyner dem med næringsstoffer, indtil de får det bedre.'*

Dette princip finder man mestendels kun i naturlige skove, mens mennesketilplantede fortrinsvis monokulturskove opfører sig som gadebørn, dvs. mere individualistisk.

Hvad der er decideret falde på halen viden er, at skovene opfandt for mange, mange tusinde år siden internettet, eller i Wohllebens sprog 'world wood web', her smukt visualiseret af tegneren Frits Ahlefeldt.

HikingArtist

Gennem træernes rødder sendes informationer om f.eks. indtrængende sygdom, ikke blot kemisk men også elektrisk, og det med en hastighed af en centimeter pr. sekund (side 17). Et er, at et træs rødder ofte når meget langt ud, mere end dobbelt så langt som kronen, og udløberne fra de forskellige træer overlapper således hinanden og vokser om jeg så må sige sammen. Men mere forunderligt er samarbejdet med svampene i skovbunden. Svampene, såkaldt mycorrhiza-svampe, fungerer som internettets fibernet. De tynde tråde breder sig i jorden og gennemvæver den i en grad, vi knapt evner at forstå. En skefuld jord fra en sund skovbund indeholder indtil flere kilometer af disse hyfer (side 17).

Det er ikke kun skovbunden, der potentielt fungerer optimalt på helt egen hånd. I blandt andet det såkaldt gravefrie landbrug, arbejder man på at genetablere en frugtbar jord, hvor næringsstofbalancen, samarbejdet mellem planterne og evnen til at holde på vand er så optimal, så landmandens arbejde helt er skiftet fra at arbejde med planterne i sig selv, til at skabe forudsætningerne omkring planterne til at kunne eksistere optimalt.

Omsat til menneskers trivsel

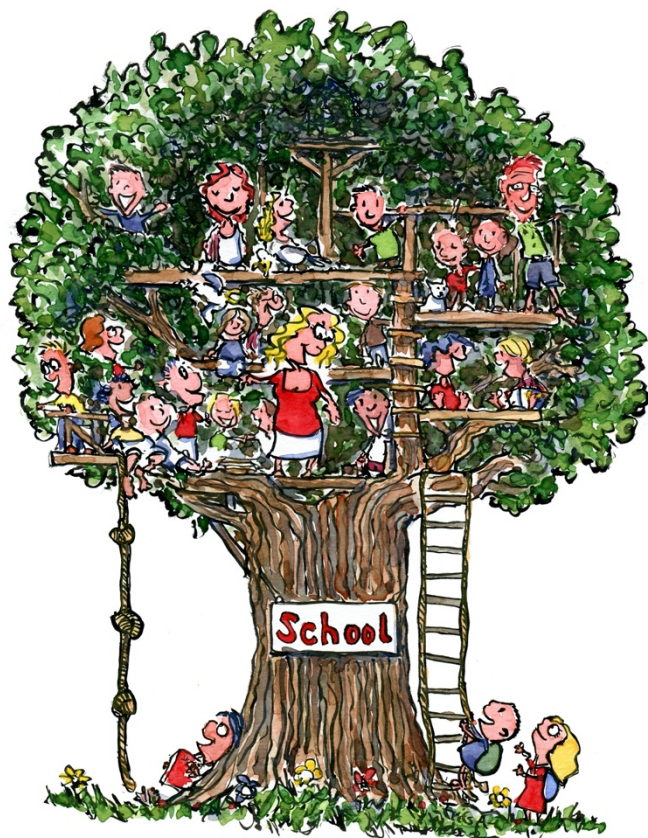
Jeg vil slippe at tale om jord og jordfrugtbarhed og tage springet til menneskenes trivsel. Fordi jeg ser en tydelig metaforisk sammenhæng mellem, hvordan at arbejde med det at dyrke vores mad, og det at understøtte det sunde menneske, der ikke blot i sig selv er sundt og raskt, men er kendetegnet ved villigheden, virkekræften og handlekraften i forhold til at indgå i den større sammenhæng, som det er at være menneske i en familie, i en by, i et land, i en verdensdel, på en klode, hvor mennesket jo ret beset ikke har mere ret til at være end alverdens planter og dyr. Opbygge og gensidigt respektere, frem for at nedbryde.

Arbejder vi bedst med at opbygge det sunde menneske – som jo er psykologiens formål – gennem at beskæftige os fokuseret med angst, depression, stress, mistrivsel ved at kemisk regulere tilstanden udefra med medicin? (jfr. parallellen til landbruget, hvor man sprøjter med f.eks. pesticider for at fjerne et bestemt dyr fra planten), eller arbejder vi bedst med at understøtte den støbning, den mirakuløse skabning, som et menneske allerede er, fysiologisk og psykologisk set?

Forskningen – evolutionspsykologien, neuropsykologien og udviklingspsykologien – viser med al tydelighed, at mennesket er født grundlæggende godt. Vi har en biologisk prædisponering, vi alle kommer ind i verden med en medfødt parathed for godhed. Men en programmeret parathed, der dog skal stimuleres. Venlighed og barmhjertighed (compassion) er lidt ligesom sprog. Vi er alle født med en biologisk prædisposition for sprog. Men forskning viser, at vi bliver nødt til at blive opfostret i en lingvistisk kultur for at den biologiske disposition bliver udtrykt. Der er case-studier, der viser, at mennesker, der voksede op med dyr, de udviklede ikke sprog. De blev ikke eksponeret for det. Og det er formentlig også sådan for compassion, det mener i hvert fald en af verdens førende hjerneforskere Richard Davidson. Frøene for compassion er der fra starten, men der skal være en jordbund til at kvaliteten skal blomstre. Børn behøver således have en bevidst værdidefineret kulturel kontekst for medfølelse og barmhjertighed, for at kvaliteterne kan blomstre i dem - og imellem vi voksne.

Det er grunden til at, at de kontemplative traditioner peger mod meditative praksisser, hvor vi bevidst arbejder med 'hjertermusklen', med venlighed og compassion, ikke blot praktiserer vi at meditere for vores kære, men faktisk, og om muligt endnu mere intenst, for de, vi anser som 'de onde'. Der anvises praksisser, hvor vi bevidst arbejder med at reducere egoets dominans, og demontere følelser som grådighed og vrede, betragte dem som sindets tilsløringer, for igen og igen at vende tilbage til medfølelse og kærlighed som de grundfølelser, hvorudfra vi bestræber os at lyse. Metaforisk set sætter meditative praksisser os i stand til at være et levende træ med et stærkt og vidtforgrenet fundament, hvor vi bliver i stand til at sprede lys, glæde, kærlighed og harmoni, ikke blot gennem kronen, men også gennem rødderne.

Forestil dig, at i stedet for at vi går i skole og på arbejde i firkantede kasser, hvor vi på flere måder konstant måles og vejes for vores performance, at vi i samklang og samarbejde mødes sådanne steder her og løste arbejdsopgaver og lærer meningsfuldt nyt, der peger henimod at leve et funktionsdueligt og trivselsfyldt liv.

